

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

zranění. Doklady četných amputací především dolních končetin (podle L. Horáčkové a L. Benešové) svědčí o tom, že zranění byla i léčena, a to signalizuje možnost přítomnosti francouzského polního lazaretu, umístěného těsně za linií střetu na Rohlence, v areálu statku, o jehož existenci máme první zprávy již k roku 1750. Podle militárií z hromadného hrobu víme, že mezi pohřbenými převažovali Rusové, méně zde bylo Francouzů a vůbec chyběli Rakušané, kteří v tomto prostoru během bitvy neoperovali.

Petr Vitula, ÚAPP Brno

Resumé:

Jiříkovice (Bez. Brno-venkov). Siedlung, Befestigung, Grab. Jungbronzezeit, Neuzeit. Rettungsgrabung.

KAROLÍN (okr. Blansko)

Polní tratě na západním okraji intravilánu vsi (okolí vodní nádrže). Paleolit, zaniklá středověká ves neznámého jména (Lhotka?). Sídliště. Povrchový průzkum.

Povrchový sběr, rozšiřující nálezový fond z již známé lokality (Černý 1992, 48, 51, 52; Doležel 1993, 83) proběhl 23. dubna 1995. Zkoumána byla pouze jihozápadní polovina areálu zaniklé středověké vsi, zaujímající zcelené polní tratě na levém břehu zahlubujícího se potočního údolí, tvořícího zde přirozenou osu starého osídlení (k západu až jihozápadu orientovaný svah západně až jihozápadně vodní nádrže pod vlastním Karolínem, cca 422 - 435 m n. m.; zkoumaná plocha o rozsahu asi 1 ha je na St. mapě 1 : 5 000 odvozené, listu Boskovice 6-8 z roku 1981 vymezena body, od Z a J okrajové sekční čáry vzdálenými 150:54, 192:39 a 174:64 mm). V pásu asi 180 m dlouhém a až 120 m širokém, jdoucím podél okrajové údolní hrany, zde bylo sebráno jednak 28 kusů paleolitické štípané kamenné industrie, jednak 40 zlomků středověké keramiky. Osídlení 13. století zřejmě patřil i fragment brousku z chloritické břidlice. Kamenná industrie, štípaná především z místních křídových rohovců, obsahuje vedle větších kusů suroviny a preparačních úštěpů také těžené jádro, několik hrubších i jemnějších čepelí a snad zlomek hrotu a řadí naleziště do kontextu četných blízkých lokalit z počátku mladého paleolitu (např. sousední Rájec a Ráječko - viz Oliva - Štrof 1985, 14-15). Tuhová středověká keramika (hrnky, hrnce, zásobnice; v souboru 23 okrajových zlomků, 8 výdutí s dekorem a 7 částí den) pak potvrzuje trvání zaniklé vsi v této poloze od 1. poloviny do konce 13. století.

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Černý, E., 1992: Výsledky výzkumu zaniklých středověkých osad a jejich plužin. Historicko-geografická studie v regionu Dražanské vrchoviny. Brno.

Doležel, J., 1993: Lokalizace a průzkum tří zaniklých středověkých vsí v povodí Svitavy a Svatky (okr. Blansko, Brno-venkov), Přehled výzkumů 1991, 82-85.

Oliva, M. - Štrof, A., 1985: Přehled paleolitického osídlení Lysické sníženiny a blízkého okolí (okr. Blansko), Přehled výzkumů 1983, 10-17, obr. 4-10.

Resumé:

Karolín (Bez. Blansko): Feldfluren am westlichen Rande des Intravilans des Dorfes (Umgebung des Wasserbehälters). Siedlung. Paleolith, wüstes mittelalterliches Dorf des unbekanntens Namens (Lhotka?). Oberflächenuntersuchung des Archäologischen Instituts der Akad. der Wissenschaften der Tsch. Republik in Brno.

Durch Oberflächensammlung wurde im April im Jahre 1995 die südwestliche Hälfte der schon seit dem Jahre 1988 bekannten Lokalität gefolgt (Doležel 1993, 83; zum Westen bis Südwesten orientierter Abhang auf der linken Seite des Wasserlaufes unter dem heutigen Dorf Karolín, cca 422 - 435 m ü. M.). Es wurden 28 Funde von jungpaleolithischem steinernem Spaltgerät und 40 Keramikbruchstücke gefunden, die das Leben im hier situierten wüsten Dorf von der 1. Hälfte bis Ende des 13. Jahrhunderts belegen.

KOZLOV (okr. Žďár nad Sázavou)

Lesní trat' „Velké Hradisko“. Středověká fortifikace. Povrchový průzkum.

Povrchovými sběry v jarních měsících roku 1996 shromáždil J. Sadílek z Olešnice na Moravě větší soubor keramických zlomků ze středověké fortifikace na skalnaté ostrožně v jihovýchodním výběžku kozlovského katastru, nad soutokem řeky Svratky a Vrtěřížského potoka, cca 1,0 km JVV Kozlova (k objektu např. Poláček 1990, 418-419, 422, obr. 14:9; 1993; Plaček 1996, 196-197, obr. 216).

Většina nálezů pochází z dolní části dvoudílného opevnění, v podstatě malého hradu (St. mapa 1 : 5 000 odvozená, list Bystřice nad Pernštejnem 5-2 z roku 1984: okolí bodu 85 mm od Z a 237 mm od J okrajové sekční čáry; cca 400 - 412 m n. m.). Zejména v severovýchodním svahu pod palácovou budovou zde bylo sebráno celkem 382 keramických fragmentů z hrnků, hmců, zásobnic, zvonovitých či kónických poklic a džbánů (z toho 43 okrajových a 96 zlomků výdutí s dekorem), zařaditelných do poslední třetiny 13. a 1. poloviny 14. století. Podstatně méně bohaté byly sběry v horním dílu lokality (na výše citovaném mapovém listu okolí bodu 92 mm od Z a 255 mm od J okrajové sekční čáry; asi 430 - 434 m n. m.). Bylo jimi získáno 15 úlomků hmciny, patřící opět konci 13. a průběhu 14. věku (hmcce, zásobnice; pouze jeden okrajový zlomek).

Keramické nálezy tak oproti dosavadním hypotézám dokazují vznik obou částí fortifikace již někdy v poslední třetině 13. století. Zatímco dolní díl na skalnatém hřebenu byl podle sebrané keramiky zřejmě opuštěn již během 1. poloviny 14. věku, horní opevnění mohlo zůstat osazené podle zjištění L. Poláčka ještě snad v 2. polovině 14. století.

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Plaček, M., 1996: Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku. Praha.

Poláček, L., 1990: Feudální sídla v povodí Bystřice, Nedvědičky a Bobrůvky ve světle archeologických nálezů. In: Nekuda, V. - Unger, J. - Čižmář, M. (ed.), Praveké a slovanské osídlení Moravy. Sborník k 80. narozeninám Josefa Poulíka, 407-425. Brno.

Poláček, L., 1993: Záchranné práce na „Hradisku“ u Kozlova (okr. Žďár n. Sáz.), Přehled výzkumů 1989, 90-91, obr. 24.

Resumé:

Kozlov (Bez. Žďár nad Sázavou). Feldflur „Velké Hradisko“. Mittelalterliche Fortifikation Oberflächenuntersuchung.

J. Sadílek aus Olešnice in Mähren realisierte in den Frühlingsmonaten im Jahre 1996 Oberflächensammlungen auf der zweiteiligen Befestigung oben dem Zusammenfluß des Flusses Svratka und des Vrtěřížský - Bach, etwa 1,0 km SOO von Kozlov. Zirka 400 keramische Bruchstücke vor allem aus dem unteren Teil der Fortifikation datieren die Entstehung wahrscheinlich beider Teile der Befestigung im letzten Drittel des 13. Jahrhunderts. Der untere Teil wurde dann vielleicht schon im Laufe der 1. Hälfte des 14. Jahrhunderts verlassen, der obere Teil mit dem Wohnturm konnte noch in der 2. Hälfte des 14. Jahrhunderts besiedelt werden.